

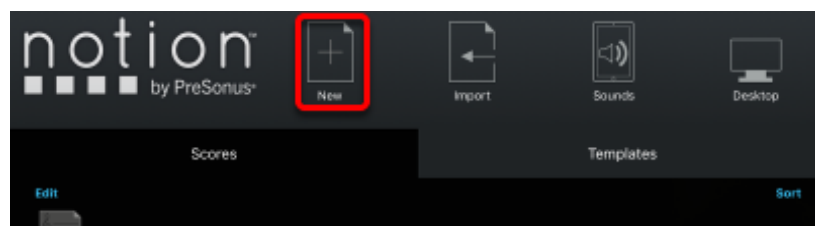

Johdatus Notion ohjelman iPad versioon komppilapputehtävän avulla.

Tämä on raskas dokumentti lukea yhdellä kertaa, mutta kannattaa silti lukea tämä, ennen kuin aloitat harjoitustyön tekemisen.

Hae harjoitusnuotti sivustolta.

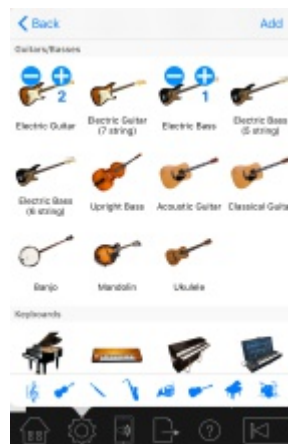
Aloitus

Avattuasi Notionin, saat oheisen aloitusikkunan. Valitsemme ylhäältä New

Nimeä kappaleesi: Harjoituslappu, ja paina OK

Soittimien valinta ja määrittelyjä

Avautuneessa määrittelyikkunassa valitse (raahamalla, tökkimällä ja käyttämällä soitinryhmien sinisiä pikavalintakuvakkeita) seuraavat kuusi soitinta: Soprano chorus, Drum Set, Triangle, kaksi sähkökitaraa pitämällä hetken sormeasi Electric Gitarin päällä ja lisäämällä määrää yhdellä sekä lopuksi Electric Bass. (Jos valitsit väärin voit ottaa valinnan pois näpäyttämällä soitinta uudellen.)

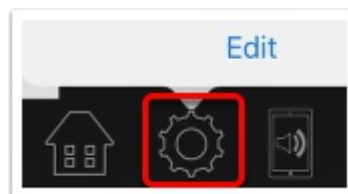
Soittimien ominaisuuksien muokkaaminen

Näpäytä kunkin soittimen oikealla olevaa nuolihakasta ja aseta seuraavat ominaisuudet: (tehtyäsi muutoksen, näpäytä aina vasemman ylänurkan sinistä [Back](#)-nuolta)

- Soprano chorus: Name=Voice ([Back](#))
- Drum Set: Name=Rummut ([Back](#))
- Triangle: Name=Triangeli ([Back](#))
- (ylempi) Electric Guitar: Name=Kompikitarra, Staff Type=Standard Staff ([Back](#))
- (alempi) Electric Guitar: Name=Soolokitarra (anna nuottiviivaston olla "Notation and tab") ([Back](#))
- Electric Bass: Name=Basso ([Back](#))

Näpäytä lopuksi alhaalla olevan valintanauhan ratas-kuvaketta.

Lopeta asetukset näpäyttämällä alhaalla olvaa ratas-painiketta

Nuottipaperin asetuksia

Näpäytä taas alaosan valintanauhan ratasta ja aseta seuraavista päävalikoista ominaisuuksia (palaa aina sinisestä [Back](#) hakasesta):

- View Options: Print View ([Back](#))
- Full Score Settings:
 - a) Measure Numbers=None ([Back](#))
 - b) Measures Per System=2 (molemmissa) ([Back](#))
 - c) Page Size=A4 ja Orientation=Portrait ([Back](#))

d) Page Margins (näpytä +/- laatikoita)= ylhäältä alas: left=,5 right=,5 top=1,5 bottom=,5 First Page top=2 ([Back](#))

e) Staff Spacing=4 ([Back](#))

f) System Breaks=8 sekä laita Show Break Marks=päällä (oikealle) ([Back](#)) ([Back](#))

g) Lopuksi näpytä alhaalla mustalla valintanauhalla olevaa rataksen kuvaa

Päävalikko eli alavalikko

Alhaalla on kaksiosainen valintanauha.

Alemmasta [päävalikosta](#) valitaan mm. dokumenttiin ja syöttöön liittyviä toimintoja ja ylemmästä [apuvalikosta](#) tarkennetaan valintoja.

Alemman päävalikon tärkeitä painikkeita (ks. kuvaa ja opiskele kunnolla):

1. Palaa alun kotihakemistoon (Notion tallentaa koko ajan automaattisesti, joten löydät nimeämäsi dokumentin sieltä)
2. Asetuksen painike (voit muuttaa/lisätä/poista/säätää jne. soittimia ja nuottipaperia)
3. Exportoi nuottisi muualle (esim. sähköposti, PDF, ääni, Midi, MusiXML jne.)
4. Manuaali! Lue ja opiskele! Poistut oikasta ylänurkan ruksista.
5. Tästä valitset millä työkalulla syötät nuotteja (kbd, otelauta, rumpupadit jne.)
6. Peru äskeinen (-set) toiminto (vieressä tee sittenkin eli peru peruminen)
7. Tärkeimmät painikkeet!!! Näillä edetään ja peruutetaan nuottikuvassa kun syötetään nuotteja!

Apuvalikko eli ylävalikko

Valintanauhan yläosassa on apuvalikko (ylävalikko).

Sieltä valitaan ponnahtuspaleteista syötettävä materiaali (nuotti/tauko, kestot, dynamiikat, fraseeraus jne.)

Apuvalikon tärkeimpiä painikkeita:

1. Nuottien ja taukojen syöttäminen sormella (hyvä, kun pitää siirtää jotain jo syötettyä merkkiä)
2. Pyyhkii valitun kohteen pois
3. Alueaktivointi, jolla aktivoidaan alueita (tahdinosista koko partituuriin saakka) muokattavaksi/copy/paste tai soittimien tekniikkatekstien lisäämiseen (more... osiossa on mielenkiintoisia juttuja)
4. Syötettävien nuottien/taukojen aika-arvojen valinta
5. Tilapäisien etumerkkien lisäys sekä enharmoniset muutokset
6. Artikulaatioiden valinta
7. Dynamiikat
8. Nuottinappien valinta
9. Soittotekniikoiden valinta (arpeggio, bend jne.)
10. Sointujen ja otekuvioiden syöttö
11. Tahti- ja sävellajit, avaimet jne.
12. Tahtiviivoja sekä kertausmerkkejä
13. Valitusta soittimesta riippuvia soittotekniikkamerkintöjä
14. Vapaa teksti sekä lyriikat (1...4). Lyriikan syötössä välilyönti siirtyy automaattisesti seuraavalle nuotille!

Nuottipohjan muita asetuksia

Tahtilajin asetus:

1. Ellei Voice stemman ensimmäisen tahdin alussa näy korostetun vihreätä kursoria, niin näpäytä sormella tahdin alkuun
2. Valitse ylävalikosta tahtilaji/tempo valikko (ed. kohta 11) ja näpäytä ponnahdusikkunasta 4/4 työkalua. Saat valintaikkunan, jossa insertoit tahtilajin kaikille riveille.

Sävellajin asetus:

1. Ponnahdusikkuna jää näkyviin (yleinen ominaisuus) ja valitse sieltä sävellajityökalua (kolme ristiä). Insertoi sävellajiksi E Minor.

Poistetaan tempomerkintä:

1. Suurena hieman kuvanäyttöä levittämällä kehdella sormella näytön päällä. Josku on helpompaa osua objekteihin, kun ne ovat suurennettuina.
2. Näpäytä tempomerkintää, joka muuttuu ruskeaksi (= aktivoitu). Näpäytä sitten ylävalikon (toinen alhaalta) sormen vieressä olevaa pyyhekumia ja merkintä poistuu.
3. Pienennä kuvaruutunäyttöä nipistämällä kahdella sormella kuvan päällä.

Nuottien syöttö

Notioniin voi syöttää nuottimateriaalia näpäyttelemällä suoraan viivastolla, näpäyttelemällä kuvaruudun koskettimistoa/otelautaa/rumpukonetta, lukemalla sisään MIDI- tai MusicXML tiedostoja tai soittamalla metronomin kanssa iPadiin liitettyä Midi-koskettimistoa.

Tässä yhteydessä syötämme nuotteja vain näpäyttelemällä koskettimistotyökalun säveliä.

Syöttökoskettimisto

1. Näpytä alavalikon pianokoskettimiston näköistä paikkaa (ks. ed. 5) ja valitse sieltä koskettimisto. Kuvaruudun alareunaan ilmestyy pianokoskettimisto ja aikaisempi ylävalikko siirtyy koskettimiston yläreunaan.
2. Painele kokeilun vuoksi alavalikon oikealla olevaa haka-oikealle painiketta: liikut tahti kerrallaan oikealle. Palaa sitten viereisellä haka-vasemmalle painikkeella ensimmäisen tahdin alkuun (et muuten pääse alummaksi ;-).
3. Valitse sitten nuottien syöttöpainike.
4. Valitse avautuneesta ponnahtusvalikosta neljäsosanuotti (muuttuu siniseksi).

Soita sitten koskettimistolta G4 ja vaihda kesto kahdeksasosanuotiksi. Soita Fis4 ja E4.

Koska E4:n kesto yhdistetään seuraavaan nuottiin, niin näpytä ponnahtusikkunassa kaaripainiketta. Kuvaruutuun ilmestyy pieni kaari sävelen alle.

Valitse kestoksi neljäsosanuotti sekä piste ja näpytä säveltä E4.

Virheitä on hyvä korjata peru-painikkeella (kiehkuranuoli vasemmalle).

Syötä loput sävelet. Muista vaihtaa aina kesto ennen nuotin syöttöä!!!

Laitamme fraasikaaret ja lyriikat myöhemmin. Yleensä kannattaa alussa syöttää vain nuotit ja tauot.

Rumpunuottien syöttö

Näpäytä sormella rumpunuotin ensimmäisen tahdin alussa ja kursori hyppää siihen. Samalla nuottisyöttövalikko muuttuu rumpukoneen näköiseksi.

Rumpunuoteissa on useita päällekkäisiä nuotteja (soittimia). Ne syötetään polyfonisesti.

1. V1...V4 valitaan polyfoniassa kirjoitettava stemmaa. Tässä yhteydessä näillä erotellaan päällekkäiset lyömäsoittimet (max. 4).

2. Tältä padilta valitaan syötettävä lyömäsoitin.

Ylimmän stemman syöttö (Crash/Hi-Hat)

Valitaan V1 (ylin stemma) sekä kestoksi neljäsosa.

Näpätään Crash 1 padia ja sitten Hi-Hat kaksi kertaa. Vaihdetaan kestoksi 8-osa ja näpätään Hi-Hat ja Crash 1.

Valitaan neljäsosatauko ja se piirtyy välittömästi (huom.) tahtiin.

Syötetään neljäsosa Hi-Hat johon lisätään kaari ja syötetään sama Hi-Hat uudelleen. Lopuksi syötetään Crash 1.

Alempien stemmojen syöttö (Kick/Snare/Tom)

Valitaan V2 (alempi stemma) sekä kestoksi neljäsosa. Näpäytä Kick padia.

Valitse kestoksi 8-osa ja näpäytä Snare ja sitten Kick. Syötä loput nuotit ilman etuhelettä! (c-nuotti on Tom 3).

Etuhele kannattaa tehdä jälkikäteen:

Suurena näyttöä (!!!) ja valitse ylävalikon sormityökalu. Valitse ylävalikosta nuppityökalu (kuudestoistaosa ja ristinuotti) ja sieltä ensimmäistä appogiaturaa. Näpäytä viivastolla ennen 16-osanuottia ja sinne ilmestyy (jollekin korkeudelle) appogiatura.

Suurena vieläkin (kannattaa) näyttöä ja tartu appogiaturasta kiinni sekä raahaa se oikealle korkeudelle.

Näpäytä lopuksi jossain nuottipaperin valkoisella alueella ja appogiaturan aktivointi raukeaa sekä poista sormityökalun valinta näpäyttämällä sitä uudelleen.

Triangelin syöttö

Näpäytä triangelin ensimmäisen tahdin alussa ja saat siihen vihreän pystykursorin.

Valitse V1 (voice1) ja nuottikestoksi 8-osa. Tarkista, että vasemmalla on myös ympyräkynä sinisenä (=syötät nuotteja).

Soita Low padia kahdeksan kertaa (muutamme nupit kohta). Toisessa tahdissa valitse tahtiviivapainike ja näpäytä tahdintoisto-kuvaketta.

Nuottinupin muuttaminen:

Näpäytä triangelin ensimmäistä nuottia, joka muuttu ruskeaksi. Valitse ylävalikon nuottinuppipainikkeesta kolmionuppi ja nuppi muuttuu halutuksi.

Joskus on helpompaa muuttaa suuri määrä nuppeja kerralla. Silloin käytetään ylävalikon alueaktivointia.

Joko valitset alueaktivoinnin (jonka kokoa voit muuttaa) tai sitten kaksoisnäpäytät triangelin ensimmäisen tahdin alussa.

Kun koko ensimmäinen tahti on aktivoitu, niin valitse ylävalikon nuppimuutospainikkeen ponnahtusikkunasta kolmionuppi. Kaikki nupit muuttuvat.

Suurena näyttöä ja näpäytä kolmatta kahdeksasosaa, jotta se muuttuisi ruskeaksi. Valitse sitten ristinuottipää. Tee samoin seitsemännelle kahdeksasosalle. Näpäytä lopuksi jossain valkoisella alueella, jotta aktivoinnit raukeavat.

Tekstin lisäys triangelille

Näpäytä vihreä kursori triangelin ensimmäiselle nuotille ja valitse ylävalikon Abc-kirjoitustyökalu. Aktivoi sieltä Text ja kirjoita avautuneeseen tekstilaatikkoon (avoin). Siirrä aktivointi kolmannelle nuotille ja kirjoita sille (sulj.).

Komppikitaran syöttö (slash nuotit)

Siirry näpäyttämällä komppikitaran ensimmäisen tahdin alkuun. Syöttöikkuna muuttuu automaattisesti kitaran otetauluksi.

Muutamme kuitenkin syöttöikkunan pianoksi näpäyttämällä alavalikon kitarasymbolia ja avautuneessa ponnahdusikkunassa valitaan koskettimisto.

Syötämme nuotit ensin normaalisti ja sitten alueaktivoinnilla muutamme ne kaikki rytminuoteiksi.

Valitse kestot oikein ja syötä kaikki nuotit sävelellä B3. Jos ensimmäisen nuotin nappi on vielä risti, pitää se ensin aktivoida (ruskistaa) ja muuttaa se nuppivalikosta normaalinupiksi.

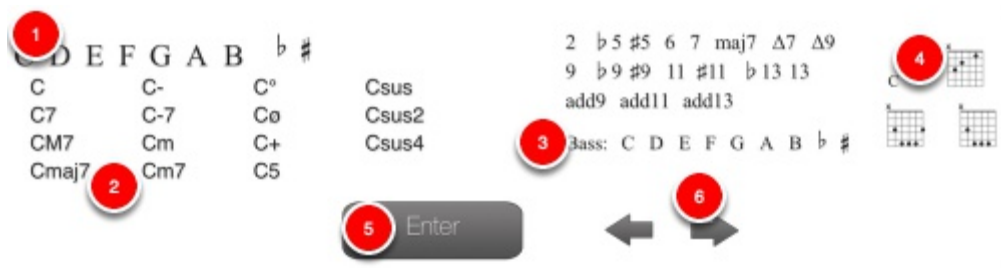
Muutetaan kaikki nupit rytminuopeiksi kaksoisnäpäyttämällä ensimmäisen nuotin päällä, jolloin alueaktivointi tulee esiin. Venyttämme jälkimmäisestä päätöspallukasta alueen kahden tahdin mittaiseksi.

Esiin tulee myös aluevalikko, jonka viimeisestä (More...) valinnasta valitaan Notes ja sieltä Show as Rhythm Slash. Koko alueen nuotit muuttuvat rytminuoteiksi.

Sointumerkkien ja otemerkkien syöttäminen

Näpäytä komppikitaran ensimmäisen tahdin ensimmäistä nuottia eli se aktivoituu (ruskistuu).

Valitse ylävalikon C7 työkalu (sointumerkit). Esiin tulee sointumerkkien syöttöikkuna.

Periaate on, että ensin määritellään pohjasävel sekä sointumuoto, sitten lisätään mahdollinen bassosävel. Lopuksi valitaan, mikäli tarpeen, otekuvio ja painetaan Enter. Seuraavaan sointuun siirrytään nuolinäppäimillä.

1. Valitse soinnun pohjasävel
2. Määritä sointurakenne
3. Lisää mahdollinen sointubasso
4. Lisää mahdollinen otetaulukuvio (pelkkä sointunimi=ei otetaulua)
5. Näpäytä Enter
6. Siirry seuraavaan nuottiin

Syötä soinnut ja päätä toiminto näpäyttämällä jossain valkoisella alueella.

Soolokitara ja tabulatuuri

Siirry näpäyttämällä soolokitaran alkuun. Syötä kestot ja nuotit joko otelautaa tai koskettimistoa käyttäen (koskettimistolla ensimmäisen nuotin korkeus on E5).

Huomaa, että tabulatuurille tulevat vastaavat oletusarvoiset merkinnät. Muutamme niitä myöhemmin.

Korjaamme tabulatuurimerkintöjä.

Suurena näyttöä mukavaksi. Tartu sormella toisesta (10) tabulatuurinuotista (huomaa syntynyt ristikko) ja raahaa se alemmalle kielelle.

Korjaa kaikki nuotit mallin mukaisiksi. Pura aktivoinnit näpäyttämällä jossain valkoisella alueella.

Soolokitaran erikoismerkit

Suurena kuvaruutua mukavaksi työskennellä. Aktivoi toinen nuotti ja ota esiin efektivalikko (bendimerkki tremololla).

Näpäytä bend-ylös. Aktivoi toisen tahdin ensimmäinen nuotti ja tee sama sille.

Aktivoi viimeinen nuotti ja valitse tiheä sahaviiva. Näpäytä tyhjällä alueella ja pienennä näkymää.

Basson nuotit ja artikulaatiot

Siirry basson alkuun ja valitse haluamasi syöttöikkuna (otelauta/koskettimisto).

Syötä nuotit (kesto-nuotti). Mikäli käytät koskettimistoa, niin ensimmäinen nuotti on E1.

Artikulaatiot tehdään seuraavasti (suurena kuvaa sopivaksi):

- laita vihreä kursoripalkki nupin päälle ja valitse artikulaation ponnahdusikkunasta haluttu artikulaatio.

- liiku nuoliväkä-painikkeella seuraavaan nuottiin ja aseta sille (mikäli tarpeen) oma artikulaationsa

Lyriikka eli laulun sanat

Aseta vihreä kursori Voicen ensimmäiselle nuotille ja valitse Abc-työkalu (teksti-). Valitse sieltä Lyrics1, jolloin viivastolle ilmestyy laatikko valitsemasi nuotin alle.

Sanoja kirjoitetaan, tavumerkit mukaan lukien, siten, että välilyöntinäppäimellä siirrytään seuraavaan nuottiin!

Ala kirjoittaa: Lau- (välilyönti) le- (välilyönti) taan (välilyönti) (välilyönti) ja (välilyönti) teh- (välilyönti) dään (välilyönti) vä- (välilyönti) hän (välilyönti) nuot- (välilyönti) te- (välilyönti) ja (välilyönti) aa- (välilyönti) (välilyönti) aa- (välilyönti) (välilyönti) aa.

Toinen säkeistö aloitetaan kuten ensimmäinenkin, mutta Abc-työkalusta valitaan nyt Lyrics2. Muutoin toimitaan edelläkuvatusti.

Sointumerkit Voice stemmaan

Koska Voicen viimeisessä tahdissa ei ole nuottia Bm7 soinnun kohdalla, kopioimme sointusarjan komppikitarastemmasta.

Tuplanäpäytä komppikitaran alussa ja venytä aktivointi kahden tahdin mittaiseksi. More... pikkuvalikosta valitse: Select Special / Select Chord Symbols ja sitten toimintopalkista Copy.

Tuplanäpäytä Voice stemman alussa ja venytä aktivointi kahden tahdin mittaiseksi. Valitse More... valikosta Paste Special / Paste Into Voice 1

Kahden viimeisen sointumerkin otemerkit poistetaan seuraavasti

- aktivoi sointu (ruskistuu)
- valitse C7 sointutyökalu ja sieltä Bm7 sekä ota pois otekuvake (valitse oikealta pelkkä Bm7)

Tee samoin Am7:lle.

Rumpusetin aksentteja

Ruskista (aktivoi) rumpuje ylin crash-nuotti ja valitse artikulaatiotyökalusta sopiva aksentti.

Ruskista seuraava nuotti ja valitse soittotekniikkavalikosta (nuoli ylös ja tr) ympyrä.

Voicen loppuun ritenuto

Aktivoi (ruskista) Voicen kolmannen tahdin ensimmäinen nuotti ja näpäytä alueaktivointityökalua. Valitse ponnahdusikkunasta rit.

Poistetaan ylimääräiset tahdit lopusta

Näpäytä alavalikon asetuspainiketta (hammasratas). Valitse sieltä View Options / Continuous View. Tämä näkymä helpottaa suurten alueiden aktivointeja.

Pienennä näkymää, jotta näet tarpeeksi partituurin tyhjiä tahteja. Raahaudu partituurin loppuun.

Kaksoisnäpäytä partituurin viimeisen tahdin alinta tahtia, jolloin sinne ilmestyy aluevalintalaatikko. Venytä sen vasenta yläpalloa ylös ja vasemmalle, niin pitkälle kuin pääset (ei kuitenkaan nuottitahdin päälle). Valitse Delete ja aktivoimasi tahdit poistuvat partituurista. Toista tarvittava määrä, kunnes Voicen viimeinen tahti on myös partituurin viimeinen tahti.

Palaa tulostusnäkyseen: asetustyökalusta View Options / Print View

Nuottisivun asettelua

Voit tarttua otsikkoon, alaotsikkoon sekä säveltäjänimeen sekä raahata niitä parempiin paikkoihin.

Muutetaan viivastosijoittelua:

- asetustyökalu: Full Score Settings / Edit Titles and Text sekä muokkaa siellä osioita Title/Subtitle/Credit haluamallasi tavalla

- palaa taaksepäin ja etsi valikko: Staff Spacing ja aseta arvoksi 2
- etsi valikko Notation Font ja aseta arvoksi 3.5 tai siten, että musiikki mahtuu koko sivulle
- etsi valikko: System Breaks ja aseta arvoiksi 8 sekä kytke Show Break Mark päälle

Piilotetaan tyhjät tahdit

Valitse ensimmäinen tahti alueaktivointityökalulla ja valitse sen apuvalikosta Select All. Sitten valitse apuvalikosta More... ja sieltä Tools/Hide Resting Staves.

Teoksen tallennus ja edellen lähetys

Notion tallentaa koko ajan iPadin muistiin teostasi.

Mikäli haluat lähettää nuottisi eteenpäin, on sinulla useita vaihtoehtoja (Export-painike alavalikossa eli neliö, jossa nuoli ulos):

Valitse ensin lähetettävän dokumentin tiedostomuoto valikosta Send As

- Notion File on ohjelman oma formaatti, jota myös pöytäkone Notion osaa lukea (ja päinvastoin)
- PDF on pdf-dokumentti (hyvä ratkaisu)
- PDF Parts tuottaa stemmat pdf-muodossa
- MusicXML, Midiä vastaava nuottidatan yleisformaatti. Sibelius ja Finale osaavat lukea sitä! (Notion lukee itsekin MusiXML muotoa)
- WAV Windowsin äänitiedosto (jos sinulla on kaikki äänipankit ostettuna, on tulos aika hyvä)
- AAC applen äänitiedosto (jos sinulla on kaikki äänipankit ostettuna, on tulos aika hyvä)
- MIDI jota lukevat useimmat sekvensseriohjelmot (mm. Garageband)

Kun olet valinnut tiedostomuodon, pitää sinun vielä valita minne tieto lähtee:

- Save to Device tallentaa iPadin omaan sisäiseen hakemistoon
- Save to iCloud tallentaa Applen pilveen (Notion osaa myös lukea sieltä)
- Send to Dropbox (viedään muttei haeta)

iPad Notion, v. 21.9.2019

- Upload to SoundCloud lähettää (äänitiedoston) SoundCloud tilillesi
- Email lähettä tiedoston s-postilla (vastaanotetun liitetiedoston voi avata suoraan Notionilla). Voit lähettää vaikka itsellesi!
- Print tulostaa
- Send to... lähettää sen iPadin muihin ympäristöihin

Lopuksi

Olisin kiitollinen kaikista kommentteista, virheraporteista ja kehitysajatuksistanne!

t. Otto.Romanowski@iki.fi